

Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos

Perustehtävä

Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos kouluttaa opiskelijat ammattiin ja jatko-opintoihin. Ammatillisen koulutuksen tulosalue vastaa tutkintotavoitteisista ammatillisista perustutkinto-, ammatti- ja erikoisammattitutkintokoulutuksista, työelämälle tarjottavista koulutus- ja asiantuntijapalveluista, oppisopimuskoulutuksesta, ammatilliseen koulutukseen valmentavasta koulutuksesta sekä omien palvelujensa kehittämisestä. Lukiokoulutuksen tulosalue vastaa lukiokoulutuksesta, etä- ja aikuislukiopalveluista ja palvelujensa kehittämisestä.

Koulutusliikelaitos vastaa toisen asteen koulutuksen järjestämisestä Kainuussa ja Koillismaalla, ja on valtakunnallisesti kilpailukykyinen koulutuspalveluiden järjestäjä. Koulutusliikelaitos toimii yhtenä Vuokatin säätiön taustayhteisönä ja omistajana, sekä ammatillisen koulutuksen järjestäjänä Vuokatin säätiön ylläpitämässä Vuokatin urheiluopistossa. Kainuun ammattiopistolla on kiinteät toimisteet Kajaanissa, Kuusamossa, Vantaalla ja Vuokatissa. Kajaanin lukion toimipiste on Kajaanissa.

Toimintaympäristön muutos

Kainuussa ja Koillismaalla on nähtävissä useilla aloilla suurta työvoimapulaa ja tämä heijastelee vahvasti myös ammatilliseen koulutukseen. Koulutukseen hakeutuneiden ja valmistuvien määrä ei nykyisellään vastaa alueen työvoimatarpeisiin. Alueen elinvoimaisuuteen ja osaajatarpeeseen vastaaminen sekä ratkaisujen etsiminen tähän yhteistyökumppaneiden kanssa, on toisen asteen tämän hetken ensisijaisia tehtäviä.

Laajennettu oppivelvollisuus astui voimaan 1.8.2021. Yksi keskeisin lainsäädännönmuutos oli toisen asteen koulutuksen maksuttomuus, eli koulutuksenjärjestäjän on tarjottava opiskelijalle kaikki opiskelussa tarvittavat materiaalit ja välineet, mikä tulee huomioida talouden suunnittelussa. Maksuttoman toisen asteen aiheuttamat kustannukset ovat olleet korkeammat kuin oli odotettavissa.

Valtakunnallinen OKM:n toisen asteen koulutuksen kehittämishanke on päättynyt. Tulevaisuuteen esitetään toimenpide-ehdotukset, joilla varmistetaan lukio- ja ammatillisen koulutuksen saatavuus ja laatu myös tulevaisuudessa. Tavoitteena on myös varmistaa oppivelvollisten koulutuksen hyvä saavutettavuus ja laatu sekä vastata jatkuvan oppimisen tarpeisiin. Jatkuvan oppimisen rahoituksen perusteita ammatillisessa koulutuksessa todennäköisesti tullaan muuttamaan vastaamaan työikäisen väestön tarpeita samalla yksinkertaistaen järjestelmää.

Edellä mainitun selvityksen mukaan tulevina vuosina tulee myös varautua väestörakenteen muutoksista johtuvaan lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen järjestäjäjärakenteen ja toiminnan kehittämiseen. Muutokset voivat näkyä ammatillisen koulutuksen rahoituksessa ja mahdollisena valtion rahoitusjärjestelmän uudistamisena.

Talouden sopeuttamissuunnitelman toteuttaminen

Kaupunginvaltuuston hyväksymässä talouden sopeuttamissuunnitelmassa vuosille 2023 - 2026 on koulutusliikelaitokselle asetettu yleinen henkilöstösäästötavoite 270 000 €. Vuodelle 2023 tavoite on 45 000 €. Yleiseen henkilöstösäästötavoitteeseen pyritään talouden sopeuttamissuunnitelmassa esitetyillä keinoilla, kuten eläköitymistä hyödyntämällä, määräaikaistuuksia ja tehtäviä tarkastelemalla ja uudelleenjärjestelyillä. Henkilöstömäärän kehityksen ja rekrytointitarpeiden säännöllistä tarkastelua sekä arviointia tehdään liikelaitoksen esihenkilökokouksissa.

Talousarvion perustelut

Koulutusliikelaitoksen ensisijainen tehtävä ja tavoite on osaamisen ja tutkintojen tarjoaminen opiskelijoille. Lisäksi ammatillisen koulutuksen yksi tärkeimmistä tehtävistä on osaavan työvoiman tuottaminen työelämän tarpeisiin. Tämä tavoite on keskeinen myös tuleville vuosille. Oppivelvollisuuden laajentuminen toisen asteen opiskelijoille on tuonut ammatilliseen ja lukiokoulutukseen uuden tehtävän ja painopistealueen. Tämän myötä toimintamalleja ja erilaisia tukitoimia tulee miettiä entistä aktiivisemmin tavoitteiden saavuttamiseksi.

Ammatillisen koulutuksen rahoituksen vuosittaiset vaihtelut on tunnistettu riskiksi vuoden 2018 lakimuutoksen myötä. KAO on pärjännyt menneinä vuosina kelluvassa ja tulokellisuuteen perustuvassa rahoitusjärjestelmässä suhteellisen hyvin.

Koulutusliikelaitoksen valtionosuusrahoitus vuodelle 2023 varmistuu vuoden 2022 lopulla. Tämän hetken arvio on, että valtionosuusrahoitus koko liikelaitoksen osalta vuodelle 2023 olisi noin 1,8 % parempi kuin 2022. Talousarvion valmistelussa on nähtävissä yleinen maailman poliittinen tilanne ja kustannusten nousu sekä uusi palkkaratkaisu kuntasektorille. Koulutusliikelaitoksen opiskelijamäärä on pysynyt hyvänä (KAO noin 3300 ja lukio 600) ja tänä syksynä aloitti opiskelijoita jopa entistä enemmän. Opiskelijoiden valmistuminen on pysynyt myös hyvänä eli vuosittain valmistuu reilut 1200 opiskelijaa KAOsta ja lukiosta 150. Vuodelle 2023 koulutusliikelaitoksella ei ole tulossa isoja kiinteistöinvestointeja. Huomioitavana on tuleville vuosille suunnitellut tilainvestoinnit ja ratkaisut liikelaitoksen osalta (mm. asuntola ja Sepälän kampus).

Johtokuntaan nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet

Sitova tavoite	Tavoite 2023
Tuottovaatimus	Peruspääoman korko
Tilikauden ylijäämä	Ylijäämä ennen varauksia > 0 euroa

Toiminnalliset tavoitteet

Elinvoima ja osaaminen

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2023
Koulutusliikelaitos on vahva toisen asteen toimija Kajaanissa, Kainuussa ja Koillismaalla.	KAO: Yhteishaun ensisijaiset hakijat KAO: Jatkuvan haun hakijamäärä Lukio: Yhteishaun ensisijaiset hakijat	KAO: Yhteishaussa ensisijaisia hakijoita > 520 KAO: Jatkuvan haun kautta hakeita henkilöitä >1800 Lukio: Yhteishaussa ensisijaisia hakijoita > 180
Koulutustarjontamme on laaja-alaista ja se palvelee aluetta ja yksittäistä asiakasta	KAO: Koko tutkinnon suoritukset KAO: Tutkinnon osan tai osien suoritukset Lukio: Ylioppilastutkinnon suoritaneet	KAO: Koko tutkinnon suorituksia on 1100 (saman verran kuin arvio vuodelle 2022). Lukio: Ylioppilastutkinnon suorittaneita on 154 (Saman verran kuin arvio vuodelle 2022)
Ammatillista koulutusta toteutetaan työelämälähtöisesti.	KAO: Työpaikkaohjaajien palautteiden keskiarvo KAO: Työpaikkakyselyiden keskiarvo	KAO: Työpaikkaohjaajien palautteiden keskiarvo > 4.0 asteikolla 1-5 KAO: Työpaikkakyselyiden keskiarvo > 4.0 asteikolla 1-5
Opiskelijat työllistyvät opintojen päätyttyä tai jatkavat opintojaan.	Päättökyselyn opiskelijan arvio tilanteesta opiskelujen jälkeen KAO:ssa	KAO: Valmistunut opiskelija arvioi olevansa töissä toisen

	Lukion opiskelijoiden sijoittuminen	palveluksessa, opiskelija tai yrittäjä opintojen jälkeen > 90% Lukio: Valmistuneista on töissä tai jatko-opinnoissa useampi kuin 83 % (Arvio vuodelle 2021 on 83 %. Tiedot saadaan noin 2 vuoden viiveellä)
KLL ja KAMK tekevät yhteistyötä opiskelijoiden ja alueen työelämän osaamistarpeiden täyttämiseksi.	KLL-KAMK yhteistyön määrä	KLL-KAMK yhteistyötä kehittävä työryhmä on perustettu ja se on laatinut yhteistyölle painopistealueet ja toimenpiteet.

Lapset ja nuoret

Koulutusliikelaitoksen opiskelija viihtyvät ja ovat tyytyväisiä opiskeluunsa.	KAO: Opiskelijoiden päättökyselyn suosittelisitko kysymys (0-10) Lukio: Opiskelijakyselyn Voin suositella Kajaanin lukiota muille	KAO: Opiskelijoiden päättökyselyn suosittelisitko kysymyksen keskiarvo > 8,5 asteikolla 0-10 Lukio: Opiskelijakyselyn Voin suositella Kajaanin lukiota muille keskiarvo > 4,5
Koulutusliikelaitoksen opiskelija viihtyvät ja ovat tyytyväisiä opiskeluunsa.	KAO: Katsotaan eronneeksi % Lukio: Katsotaan eronneeksi %	KAO: Katsotaan eronneeksi % on pienempi kuin 11,2 % (Pienempi kuin arvio vuodelle 2022) Lukio: Katsotaan eronneeksi % on pienempi vuositasolla kuin 12,4 % (Koko Suomen lukio-opiskelijoiden eroprosentti)

Kestävä kehitys

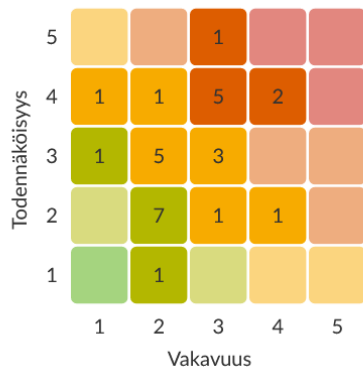
Koulutusliikelaitos toimii kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.	KAO: Keke-sertifioinnin kattavuus Lukio: Keke sertifiointi	KAO: Kaikki alat sertifioitu Lukio: Lukio sertifioitu
--	---	--

Riskienhallinta

20 – 25	Kriittinen tai ei siedettävissä oleva riski. Tällainen riskitekijä vaatii yleensä välittömiä toimia.
10 – 16	Merkittävä tai nopeasti toimenpiteitä vaativa riski. Yleensä tämän kaltaiselle riskille on luotava suunnitelma, jolla sitä hallitaan, esimerkiksi sen pienentämisen osalta.
4 – 9	Huomioitava tai seurattava riski. Välittömät toimenpiteet eivät ole välttämättömiä, mutta riskiä ja sen kehittymistä on seurattava.
1 – 4	Ei riskiä tai hyvin matala riski. Ei vaadi välittömiä toimenpiteitä.

Riskikartta

Liikelaitoksen 10 merkittävintä riskiä:

Kohde	Riskialue	Riski	RL	↓	↑
Liikelaitokset > Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	2.2.1. Taloudelliset riskit	Asuntoloiden kuntoon liittyvien korjausinvestointien laukeaminen	16		⌘
Liikelaitokset > Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	2.1.1. Strategiset riskit	Osaavan työvoiman saatavuus.	16		⌘
Liikelaitokset > Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	2.3.1. Operatiiviset riskit	Koulutusliikelaitoksen johtamisen rakenne ja hallintomallin tulevaisuus on epäselvä.	15		⌘
Liikelaitokset > Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	2.3.1. Operatiiviset riskit	Organisaation johdon varahenkilöjärjestelmä on haavoittuvainen. Osaaminen ja vastuut ovat yksittäisten ihmisten varassa.	12		⌘
Liikelaitokset > Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	2.3.1. Operatiiviset riskit	Opetustoiminta ja siihen liittyvien prosessien tasalaatuisuus.	12		⌘
Liikelaitokset > Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	2.2.1. Taloudelliset riskit	Ammatillisen koulutuksen rahoituksen vuosittaiset heilahtelut.	12		⌘
Liikelaitokset > Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	2.2.1. Taloudelliset riskit	Kiinteistöjen määrä ja käyttöaste ei ole taloudellisesti kannattavalla tasolla.	12		⌘
Liikelaitokset > Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	2.1.1. Strategiset riskit	Alueen työvoimapulaan vastaaminen.	12		⌘
Liikelaitokset > Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	2.4.1. Vahinkoriskit	Kiinteistöjen sisäilma.	9		
Liikelaitokset > Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	2.3.1. Operatiiviset riskit	Työn vaatavuudet kasvavat ja voi aiheuttaa osalle henkilöstöä jaksamisen haasteita.	9		⌘

Sisäinen valvonta

Valvonnin kohde	Toimenpiteet
Talousraportointi	Talous- ja henkilöstöhallinnon tietojärjestelmä uudistuksessa (TaHe) on kirjaussuunnitelmaa uudistettu merkittävästi. Uusi kirjaussuunnitelma on otettu käyttöön vuoden 2023 talousarviosuunnittelussa. Tuottojen ja kulujen kirjaukset toteutetaan uuden kirjaussuunnitelman mukaisesti 1.1.2023 alkaen. Riittävä ohjeistus uudesta kirjaussuunnitelmasta on tarpeen. Esihenkilöiden tulee seurata kuukausittain vastuualueensa kulujen ja tuottojen kehittymistä suhteessa uuden kirjaussuunnitelman mukaiseen talousarvioon sekä puuttua mahdollisiin poikkeamiin. Esihenkilöt esittelevät esihenkilökokouksissa lyhyen katsauksen

	<p>muodossa yksikkönsä toiminnasta ja taloudesta puolivuosittein. Alojen taloustilannetta seurataan esihenkilöiden kokouksessa vähintään neljä kertaa vuodessa.</p> <p>Lisäksi koulutusliikelaitoksen taloudesta raportoidaan johdotunnassa.</p>
Taloussuunnittelu	<p>Seuraavan vuoden ja pitemmän aikavälin taloussuunnittelua tehdään pitkin vuotta. Ennen seuraavan vuoden talousarvion laatimista käydään tuloskeskustelut esihenkilöiden kanssa touko-kesäkuussa.</p>
Sopimushallinta	<p>Sopimusten ja niiden luomisen vastuiden ja käytäntöjen läpikäyminen.</p>

Henkilöstö

Kajaanin kaupungin Koulutusliikelaitos	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Yhteensä (Henkilöstö, htv2)	320	325	329,7	325	325

TULOSLASKELMAOSA 1000 €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
LIIKEVAIHTO	39 570	38 653	39 117	39 200	39 200
Liiketoiminnan muut tuotot	1 648	1 901	1 834	1 850	1 900
Materiaalit ja palvelut	-12 009	-13 074	-12 437	-12 560	-12 650
Henkilöstökulut	-19 989	-20 308	-21 431	-21 400	-21 300
Poistot ja arvonalentumiset	-1 131	-1 388	-1 024	-1 000	-1 000
Liiketoiminnan muut kulut	-6 049	-5 779	-5 987	-6 075	-6 135
Liikeyli/alijäämän erät yhteensä	-37 530	-38 647	-40 879	-41 035	-41 085
LIIEKYLIJÄÄMÄ (-ALIJÄÄMÄ)	2 040	6	71	15	15
Korkotuotot	0				
Muut rahoitustuotot	4	4	4	4	4
Korvaus peruspääomasta	-2	-2	-9	-9	-9
Muut rahoituskulut	-7	-8	-6	-6	-6
Rahoitustuotot ja -kulut	-5	-5	-11	-11	-11
YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ) ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	2 035	1	60	3	3
YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ) ENNEN VARAUKSIA	2 035	1	60	3	3
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	475	360	-165	500	500
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	285		665		
Poistoeron, var, rahast. lis(-)/väh(+)-yht.	760	360	500	500	500
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	2 795	361	560	503	503

RAHOITUSOSA 1000 €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toiminnan rahavirta	3 166	1 389	1 084	1 004	1 004
Liikeyli- /alijäämä	2 040	6	71	15	15
Poistot ja arvonalentumiset	1 131	1 388	1 024	1 000	1 000
Rahoitustuotot ja -kulut	-5	-5	-11	-11	-11
Investointien rahavirta	-814	-900	-665	-660	-660
Investointimenot	-881	-900	-665	-660	-660
Rahoitusosuudet investointimenoihin	67				
Toiminnan ja investointien rahavirta	2 352	489	419	344	344
Rahoituksen rahavirta	-2 353				
Vaikutus maksuvalmiuteen	-1	489	419	344	344

IINVESTOINTIOSA 1000 €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Investointimenot yhteensä	-814	-900	-665	-660	-660
Rahoitusosuudet	67				
Nettoinvestoinnit	-881	-900	-665	-660	-660
Seppälän kampus			-95		
Sähkö-, turva-, metalli- ja media-ala			-265		
Auto- ja rakennusala			-75		
Logistiikka ja Marako			-130		
Kuusamo			-50		
Liikelayoksen hallinto			-50		